

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **A. R.**, zastoupený JUDr. Monikou Kolrosovou, advokátkou se sídlem Vítězné náměstí 2, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 2. 2008, č. j. OAM-112/VL-07-08-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2008, č. j. 62 Az 6/2008 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] V záhlaví uvedeným rozhodnutím ze dne 20. 2. 2008 žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), rozsudkem ze dne 20. 2. 2008.

[3] Rozsudek žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl včas podanou kasační stížností. V té nejprve poukázal na pochybení žalovaného, který porušil § 4 odst. 1, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Ve stěžovatelově případě jsou splněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, nebo alespoň humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Stěžovatel byl před odchodem z Běloruska diskriminován a týrán ze strany policie (milice) pro své politické přesvědčení. Dále trvá na tom, že v případě návratu do země původu mu hrozí vážná újma v podobě mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení, možná i trest smrti. V Bělorusku byl nedávno přijat zákon, který zavedl novou skutkovou podstatu trestného činu diskreditace republiky, kterého se stěžovatel dopustil tím, že požádal v ČR o udělení mezinárodní ochrany. Rodina stěžovatele již byla opakovaně běloruskou policií upozorněna na skutečnost, že jejich příbuzný se daného trestného činu dopustil a že pokud se vrátí, bude uvězněn. Toto si žalovaný dostatečně neověřil a rozhodl se na základě pouhé domněnky, že stěžovateli vlastně nic nehrozí. Stěžovatel je v ČR navíc šťastně ženatý, chce zde natrvalo žít, pracovat a založit rodinu s dětmi.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření popřel důvodnost podané kasační stížnosti a navrhl její zamítnutí.

II.

[5] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (ve smyslu § 104a s. ř. s.). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na stránkách www.nssoud.cz). Zde Nejvyšší správní soud shromáždil výčet typových případů, v nichž se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. Jako jeden možný případ uvedl situaci, kdy se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud konstatuje, že jedna z otázek, které jsou pro rozhodnutí o nyní posuzované věci podstatné, dosud nebyla jeho judikaturou řešena, a proto je kasační stížnost přijatelná. Konkrétně se jedná o otázku, jakým způsobem má správní orgán postupovat v situaci, kdy shledá žádost o udělení mezinárodní ochrany zčásti přípustnou a zčásti nepřípustnou ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu). Dále se tedy Nejvyšší správní soud meritorně zabýval jednotlivými námitkami stěžovatele.

III.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatel nejprve namítl, že správní orgán se dopustil porušení § 4 odst. 1, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu. Ze strany stěžovatele se však jedná toliko o obecná tvrzení či citace právních předpisů bez toho, aby poukázal na konkrétní pochybení správního orgánu a soudu. K tomu je třeba podotknout, že kasační námitky musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Stěžovatel tak musí vylicít, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 Azs 9/2006 - 41, či rozsudek ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS). Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení jako stížní bod neobstojí a je pro soud irelevantní. Jelikož stěžovatel svá tvrzení nikterak blíže nekonkretizoval, nemohl se Nejvyšší správní soud těmito neurčitými tvrzeními zabývat.

[8] V další námitce stěžovatel uvedl, že v jeho případě jsou splněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť se „*skutečně bojí o svůj život*“. Stěžovatel zároveň uvedl, že byl před odchodem z Běloruska diskriminován a týrán ze strany policie (milice) pro své politické přesvědčení. Nejvyšší správní soud nicméně nemohl nikterak posuzovat, zda postup běloruské policie vůči stěžovateli představoval pronásledování ve smyslu zákona o azylu a zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona, protože tato otázka nebyla posuzována ani správním orgánem. Jak vyplývá ze správního spisu, stěžovatel požádal v ČR o udělení mezinárodní ochrany (azylu) již podruhé, přičemž v nynější žádosti uvedl zčásti shodné důvody jako v předchozí žádosti. Jednalo se o nesouhlas se zadržením a fyzickým napadením ze strany policie. Jeho předchozí žádost správní orgán dne 15. 3. 2004 zamítnul. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud shledal nedůvodnou, následnou kasační stížnost odmítnul pro nepřijatelnost Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 23. 5. 2007, č. j. 1 Azs 5/2007 - 81. Jelikož v tomto bodě již bylo pravomocně rozhodnuto, správní orgán uvedené skutečnosti v rámci nového řízení neposuzoval. Otázku, kterou musí nyní Nejvyšší správní soud zodpovědět, tak je, zda správní orgán postupoval v souladu se zákonem, jestliže se stěžovatelem tvrzenými důvody pro udělení azylu dle § 12 citovaného zákona nezabýval.

[9] Postup správního orgánu v případě opakovaného podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany upravuje zákon o azylu s účinností od 21. 12. 2007 v § 10a písm. e), podle něž je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, „*podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany*“. Podle § 25 písm. i) téhož zákona se v případě, že je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, řízení zastaví. V nyní posuzovaném případě byla nicméně žádost nepřipustná pouze zčásti, protože vedle tvrzení, jež uváděl opakovaně, přišel stěžovatel také s novými tvrzeními, která objektivně nemohl uplatnit dříve. Správní orgán proto sice řízení nezastavil, ale žádost se zabýval pouze v rozsahu tvrzení, která lze považovat za přípustná podle § 10a písm. e) zákona o azylu.

[10] Uvedený postup považuje Nejvyšší správní soud za souladný se zákonem o azylu. Ten sice neobsahuje žádné ustanovení, které by výslovně upravovalo nastalou situaci, avšak z dikce a smyslu jeho § 10a písm. e) lze dovodit, že žalovaný ji vyřešil procesně řádným způsobem. Považovat žádost o mezinárodní ochranu v celém jejím rozsahu za nepřipustnou a zastavit z tohoto důvodu řízení možné nebylo, protože stěžovatel uvedl určité nové skutečnosti, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím řízení. Vedle toho však uváděl také skutečnosti, které již v předchozím řízení přezkoumány byly a které lze považovat za relativně samostatné a oddělitelné od nově uváděných skutečností. V případě těchto skutečností by bylo nelogické a v rozporu se smyslem citovaného ustanovení zákona o azylu, kdyby je žalovaný musel znovu věcně posuzovat.

[11] Ke smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu lze uvést následující. Český zákonodárce v zákoně o azylu nejprve opakovaně podanou žádost obsahující totožné důvody podřadil pod institut zjevně neodůvodněných žádostí [§ 16 odst. 1 písm. d) cit. zákona]. Následně, přijetím zákona č. 379/2007 Sb., jímž se mimo jiné transponovala směrnice Rady 2005/85/ES, o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (dále jen „procedurální směrnice“), došlo k přesunu úpravy opakovaných žádostí pod institut nepřipustnosti [§ 10a písm. e) zákona o azylu]. Důvodová zpráva k zákonu č. 379/2007 Sb. uvádí, že toto pravidlo transponuje čl. 25 směrnice, podle něhož: *„Členské státy mohou považovat žádost o azyl za nepřipustnou podle tohoto článku, pokud: (...) f) žadatel po pravomocném rozhodnutí podal stejnou žádost.“* V obou případech však zjevně sledoval stejný cíl, a to zabránit zneužívání azylového řízení, respektive řízení o udělení mezinárodní ochrany. K tomu viz blíže např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2009, č. j. 1 Azs 13/2009 - 61. Další účel daných ustanovení vychází z principu právní jistoty. Jak již ve vztahu k § 10a písm. e) zákona o azylu uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, dané ustanovení *„představuje jistý filtr, jehož prostřednictvím je možné propustit do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany již jednou rozhodnutou věc. Jedná se přitom o výjimku, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté, tzv. res iudicata, resp. v daném případě res administrata.“*

[12] Žalovaný považoval za nepřipustná tvrzení, na jejichž základě se stěžovatel domáhal udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel ve své kasační stížnosti (stejně jako v žalobě ke krajskému soudu) nikterak nezpochybnil, že se uvedená tvrzení shodují s tvrzeními, jež uváděl ve své předchozí žádosti z roku 2003. Proto nelze než aprobovat postup správního orgánu, který se jimi dále nezabýval, a považovat kasační námitku, podle níž stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 citovaného zákona za nedůvodnou.

[13] Další kasační námitky se již týkají tvrzení, které byly správním orgánem shledány jako přípustné. V první z nich vyjadřuje stěžovatel obavu z návratu do země původu, v níž mu údajně hrozí vážná újma v podobě mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení, možná i trest smrti. V Bělorusku byl totiž v nedávné době přijat zákon, který zavedl novou skutkovou podstatu trestného činu diskreditace republiky. Jeho spáchání se

měl stěžovatel dopustil již tím, že požádal v ČR o udělení mezinárodní ochrany. Uvedená námitka tedy směřuje k tomu, že by stěžovateli měla být v ČR udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu.

[14] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že není pravdou, že si správní orgán stěžovatelem tvrzené skutečnosti nedostatečně ověřil a rozhodoval pouze na základě svých domněnek. Naopak, žalovaný si opatřil za účelem posouzení dané otázky informace z několika zdrojů (vedle informací od Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR, či Ministerstva zahraničních věcí se jednalo o informace poskytnuté společností Člověk v tísni a zprávy Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva a Ministerstva zahraničí Spojených států amerických). Z těchto zdrojů pak zcela jasně vyplynul závěr, že stěžovatelem uváděný zákon sice byl v Bělorusku na konci roku 2005 přijat, avšak dosud není znám žádný případ, kdy by byli na jeho základě stíháni navrátilí se žadatelé o mezinárodní ochranu.

[15] Ke stejnému závěru Nejvyšší správní soud dospěl i ve svém rozsudku ze dne 4. 11. 2009, č. j. 2 Azs 42/2008 - 125. Zde ve skutkově srovnatelné věci po provedeném dokazování (kdy si opatřil i zcela aktuální informace o zemi původu, např. Informaci Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 116621/2009-LPTP ze dne 23. 9. 2009) konstatoval, že *„doposud nejsou známy případy, že by neúspěšní žadatelé o azyl byli po svém návratu do Běloruska v tomto ohledu postihováni.“* (viz bod [29] cit. rozsudku).

[16] V souvislosti s námitkou stěžovatele, že by mu měla být v ČR udělena doplňková ochrana, je nutno přihlídnout rovněž k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) týkající se čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a posoudit, zda by vyhoštěním stěžovatele do Běloruské republiky nedošlo k porušení uvedeného článku. Podle judikatury ESLP musí být ve vztahu k hrozbě nelidského a ponižujícího zacházení splněno, že stěžovateli hrozí „reálné“ nebezpečí takového zacházení. Tímto pojmem se zabýval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, ve kterém uvedl: *„Reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. (...) ve vztahu k hrozbě nelidského a ponižujícího zacházení podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod musí být splněn vyšší důkazní standard než ve vztahu k odůvodněnému strachu z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.“*

[17] Vzhledem k nejnovějším informacím o situaci v dané zemi nelze riziko možných represí v případě návratu stěžovatele do jeho vlasti považovat za reálné ve shora uvedeném smyslu. Stěžovateli tedy nehrozí reálné nebezpečí, že by byl v důsledku dlouhodobého pobytu mimo území Běloruska či v důsledku skutečnosti, že v České republice požádal o mezinárodní ochranu, vystaven takovému jednání tamních státních orgánů, které by zakládalo důvod pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu. Stěžovateli tedy v zemi původu nehrozí zacházení rozporné s článkem 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[18] Stěžovatel konečně také namítl, že v jeho případě jsou splněny podmínky k udělení humanitárního azylu, protože je v ČR šťastně ženatý a chce zde natrvalo žít a založit rodinu. V tomto bodě se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle něž toliko uzavření manželství není důvodem k udělení humanitárního azylu. K tomu lze odkázat i na dosavadní judikaturu zdejšího soudu, např. na rozhodnutí ze dne 24. 9. 2003, č. j. 7 Azs 3/2003 - 36.

IV.

[19] Kasační stížnost byla s ohledem na shora uvedené důvody shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji proto dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[20] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. listopadu 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu